Ermeni Etıbba Cemiyeti bu kitapta ele alınıyor

Posted on 23/12/2014

Tarih Vakfı tarafından yayımlanan, “Ermeni Etıbba Cemiyeti (1912-1922) Osmanlı’da Tıptan Siyasete Bir Kurum” adlı kitabın tanıtımı, İstanbul Beyoğlu’ndaki Sismanoglio Megaro Konağı’nda düzenlenen bir sergi ve etkinlikle yapıldı. Etkinliğe Ekmeleddin İhsanoğlu’nun da katılması dikkat çekti.

Osmanlı’da Ermeni doktorların faaliyetlerinden, I. Dünya Savaşı’nda ordudaki görevlerine, yayımladıkları matbu yayınlardan ve tıp alanında sundukları önemli katkılara dek farklı bir tarih yazımı ortaya koyan yazar Arsen Yarman, düzenlenen etkinlikte kitabını imzaladı. Paros Dergisi’nin girişimleriyle düzenlenen tanıtım etkinliğinde, Ermeni doktorların yayımladıkları matbu yayınlardan ve pek çok kaynaktan yararlanılan zengin fotoğraf arşivini kapsayan bir sergi de açıldı.

Etkinliğe, Türkiye Ermenileri Patrikliği’nden ve Ermeni Katolik Başepiskoposluğu’ndan gelen ruhani temsilcilerin yanı sıra, Ermeni toplumunun ileri gelenleri, vakıf temsilcileri, Şişli Belediye Başkan Yardımcısı Vazken Barın, Azınlık Vakıfları Temsilcisi Laki Vingas, İslam İşbirliği Teşkilatı’nın eski genel sekreteri ve Cumhurbaşkanı adayı Ekmeleddin İhsanoğlu ve çok sayıda konuk katıldı. Bilkent Üniversitesi tarih bölümü öğretim görevlisi Dr. Oktay Özel, Dr. Vahe Aliksanyan ve kitabın editörü Ali Çakmak, etkinlikte yaptıkları sunumda kitabın içeriğine ilişkin bilgi verdi.

1915’LE BİRLİKTE TIP YAYINLARI DA SEKTEYE UĞRADI

Etkinlikte konuşan Ali Çakmak, Ermeni doktorların Osmanlı’ya olan katkılarından söz etti.

Doktorların Nor Tarman ve Pujank gibi dergiler yayımlayarak tıp alanındaki gelişmelere ışık tuttuğunu kaydeden Çakmak, hastalıklarla mücadele ve halk sağlığı gibi önemli konuların bu yayınların ana temasını oluşturduğunu söyledi.

Dergilerin 1912 yılından 1915'e dek yayın hayatına devam edebildiğini belirten Çakmak, 1915 Ermeni Soykırımı sürecinde birçok Ermeni doktorun da hayatını kaybettiğini ve tıp dergilerinin yayın hayatının da 1915'te son bulduğunu söyledi. Çakmak konuşmasında, dönemin önde gelen doktorlarının yanı sıra, 1915'teki süreçte öldürülen Ermeni doktorların isimlerini de açıkladı. 1915'in ardından bir şekilde hayatta kalan Ermeni doktorların bir araya gelerek, tıp dergilerini ancak üç yıl sonra 1918'de yeniden yayın hayatına kazandırabildiğini kaydeden Çakmak, bu yayınların 1922 yılına dek varlığını sürdürdüğünü belirtti.

"ERMENİ HEKİMLER ÇIĞIR AÇAN KATKILAR SUNDU"

Dr. Vahe Aliksanyan, etkinlikte yaptığı konuşmada, şehircilik, mimari, tarım, tıp, kültürel ve sosyal yaşam gibi pek çok farklı alanda Ermenilerin Osmanlı'ya önemli katkılarda bulunduğunu belirterek, savaş yıllarında da Ermenilerin cephelerde Osmanlı ordusu ile birlikte mücadele verdiğini söyledi. Doktorların oluşturduğu Ermeni Etıbba Cemiyeti hakkında tarihsel referanslarla da bilgi veren Dr. Aliksanyan, Avrupa ülkelerinde pratisyenlik yapan veya eğitim alan Ermeni hekimlerinin o dönemde Avrupa standartlarında hizmet verdiklerine dikkat çekti. Dr. Aliksanyan, Ermeni hekimlerinin çıkardığı dergi ve matbu yayınların da ülkede tıp alanında çığır açan bir yenilik niteliğinde olduğunu söyledi.

"VAROLUŞ MÜCADELESİNİN BİR YANSIMASI"

Bilkent Üniversitesi tarih bölümü öğretim görevlisi Dr. Oktay Özel konuşmasında, kitabın yazarı Arsen Yarman ile yürüttükleri çalışmalar sırasında kendisinden çok şey öğrendiğini ve Tarih Vakfı tarafından yayımlanan kitabın tarihin bir dönemine ışık tutan önemli kaynak

niteliğinde olduğunu söyledi. Osmanlı'nın son yıllarından söz eden Dr. Özel, 1915'te Osmanlı ordusunda görev yapan bazı Ermeni doktorların, 24 Nisan 1915'te tutuklanan ve ölüme gönderilen Ermeni aydınlar ile aynı kaderi paylaştıklarını belirtti. Dr. Özel, şair ve doktor Rupen Sevag başta olmak üzere, 1915'te hayatını kaybeden Ermeni hekimleri andığı konuşmasında, 1918 yılında yeniden bir araya gelen hekimlerin tıp yayınlarına yeniden devam etme çabalarını, varoluş mücadelesinin bir yansıması olarak nitelendirdi.

KİTAP HAKKINDA

"Ermeni Etıbba Cemiyeti (1912-1922) Osmanlı'da Tıptan Siyasete Bir Kurum" adıyla yayımlanan kitap, 480 doktor biyografisi ve döneme ait 100 fotoğrafı içeren derinlikli bir araştırmayı kapsıyor. Osmanlı sarayında, Balkan ve I. Dünya Savaşı başta olmak üzere Osmanlı savaşlarında ve "Milli Mücadele" yıllarında Ermeni hekimlerin emeklerine odaklanılan kitapta, tıp tarihinin önemli bir yüzü aydınlatılırken, tarihsel olarak bilinmeyen ve gündeme gelmeyen konular da ele alınıyor.

Yayına hazırlanma süreci yaklaşık olarak bir buçuk yıl süren, 490 sayfalık kitabın tanıtım bülteninde şu ifadeler yer alıyor: "20. yüzyılın başında Osmanlı İmparatorluğu'nun başkentini saran büyük özgürleşme ümidi birkaç yıl içinde Balkan ve I. Dünya savaşlarıyla yerle bir olmuştu. 1908 yılında bu özgürlük ümidini sahiplenen Ermeni toplumu 1909-1915 yılları arasında esen güçlü ve yok edici fırtınayı önceden hissedebilir miydi?

1915 yılında İstanbul'da bir avuç Ermeni doktor, fırtınanın tam ortasında hem mesleklerini yapmaya hem de savaşın ve tehcirin yaralarını sarmaya çalışıyordu. Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane'ye başkan ve üye olan, Mekteb-i Tıbbiye'de ders veren, Hilal-i Ahmer ve Kızılhaç cemiyetlerinde görev alan, Balkan ve I. Dünya savaşlarında Osmanlı ordusunda hizmet veren bu doktorlar en elverişsiz koşullarda bile mesleki ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmişlerdir.

1912’de kurulan ve on yıl boyunca hizmet veren Ermeni Etıbba Cemiyeti’nin 1919-1922 yılları arasında yayımlanan dergisi Tarman’ın tıp sayfaları ayrıca bu doktorların yaşadığı paradoksun izleriyle doludur. Elinizdeki kitap bu aydınların kimlik, siyaset ve ideoloji arasındaki çelişkili duygularını, pragmatik davranışlar ve düşünceler içerisinde etnik ve ulusal ideolojilerinin kimi zaman sisteme karşı çıkan, kimi zaman sistemle örtüşen hikayesini anlatıyor.”

Hrant Kasparyan

Kaynak: demokrathaber.net